

V zadnjem poglavju je povzel U. svoja dognanja ter nakazal naloge nadaljnjega raziskovanja. Le-to bo moralo predvsem ločiti racionalne in magične prvine v poljedelskih šegah; dalje analizirati pripovedke in legende o hranilnih rastlinah ter dognati njih zvezo z agrarnimi izročili. Po kartografskem prikazu razširjenosti in razčlenitvi prvin v šegah bo sledila njih funkcionalna razlaga, kar bo vse pogoj za primerjavo s poljedelskim izročilom srednjeevropskih ljudstev.

Odlično Ujváryjevo delo bo tako s svojo metodo kot z gradivom znatno olajšalo raziskovanje poljedelskih šeg in verovanj drugod v Evropi — marsikje ga bo šele pobudilo —, obenem pa priča o zavirljivi ravni madžarske etnologije, posebej še prizadevanj debrecenskega univerzitetnega inštituta pod vodstvom Béle Gunde.

Vilko Novak

Walerian Sobisiak: Wieskije wlokiennictwo w Wielkopolscie.

Porownawcze studium historyczno-etnograficzne. Poznan 1968, str. 264

Ta prva monografija o tkanih izdelkih v velikopoljskih vaseh skuša zgodovinsko rekonstruirati to dejavnost s primerjavo z gradivom iz drugih poljskih območij in iz srednje Evrope. Objavljenega gradiva in delnih obravnjav tega predmeta z raznih vidikov na Poljskem sicer ne manjka, toda avtor je z lastnim delom vse to bogato izpopolnil in zлил s svojimi dognanji v pregledno sintezo. V posebnem poglavju je obdelal pomen Velikopoljske kot tkalskega središča od prazgodovinske dobe sem. Za tem je orisal pridelovanje lanu in konoplje ter razvoj ovčarstva. Temu sledi prikaz razvoja vseh vrst tehnik: platnarstva, suknarstva, pletenja in vrvarstva. Naslednji poglavji osvetljujeata pomen tkalstva in njegovih izdelkov v ljudskem življenju. V prvem je obravnavan snovni pomen izdelkov: za lastno uporabo, za uporabo vaške skupnosti in za širšo zamenjavo. V drugem pa sicer kratko, a nadrobno razporejeno pomen v duhovnem življenju: v vegetacijski magiji, magične praktike pri predelovanju slame in volne, magične prvine pri predenju; skupno delo — pomoč pri pridelovanju lanu in konoplje, pri predelovanju slame in volne, skupno prejo ter končno vse to delo v »ustni in glasbeni folklori«. Sklepno poglavje pa označuje izumiranje ljudskega tkalstva z vsemi pripravljalnimi deli ter splošne spremembe na tem področju v zadnjem času. Na koncu je skušal strnjeno prikazati mesto in pomen velikopoljskega tkalstva v primerjavi s to dejavnostjo v sosednih in drugih evropskih območjih.

Obširen seznam virov, domače in tuje literature (tudi vseh pripovedovavcev) ter seznam uporabljenih besed pa še angleški povzetek končujejo knjigo, ki je obilno opremljena z risbami, fotoposnetki in tako v vsakem pogledu služi kot osnovni pripomoček za spoznavanje obravnavanih tehnik ter kot primerjalno delo.

Avtor, ki je že prej pisal o teh vprašanih, je opravil odlično delo, ki nadaljuje priznano izročilo poljske etnologije.

Vilko Novak